

Kopīgs aicinājums uz rīcību saistībā ar e-grāmatām

Eiropas bibliotēkām jau sen ir būtiska loma iedzīvotāju tiesību uz informāciju, izglītību, pētniecību un kultūru īstenošanā, kas ir būtiski brīvas demokrātijas uzturēšanai. Tās atbalsta veselīgu pilsonisko un sabiedrisko dzīvi, ir zinātnes un inovāciju pamatā un nodrošina pasaules atmiņas saglabāšanu. Atbilstoši to sabiedriskajam un ekonomiskajam nozīmīgumam to funkcijas un loma ir nostiprināta dažādos tiesību aktos.

Informācijas lietotāji šobrīd dzīvo arvien vairāk savienotā pasaulē, un sabiedrības un nozares vajadzības vislabāk var apmierināt, nodrošinot, ka bibliotēkas var viņiem nodrošināt piekļuvi pēc iespējas plašākam fizisko un digitālo materiālu, tostarp e-grāmatu, klāstam.

Tomēr mēs esam ļoti nobažījušies, ka pašreizējā -prakse, licencēšana un plašāks e-grāmatu tirgus grauj bibliotēku spēju pildīt savas tradicionālās un svarīgākās funkcijas.

Ir svarīgi nodrošināt, lai e-grāmatu tirgi darbotos tā, lai bibliotēkas varētu veikt savu darbu un pildīt savus pienākumus sabiedrības interesēs, skaidra un saprotama tiesiskā regulējuma ietvaros. Pašlaik vienīgie alternatīvie risinājumi ir atkarīgi no brīvprātīgas izdevēju rīcības un nenodrošina pilnīgu piekļuvi e-grāmatām un digitalajam saturam. Tāpēc valdības rīcība ir nepieciešama visās trijās turpmāk minētajās jomās:

1. Likumā skaidri jāparedz tiesības bibliotēkai iegūt, saglabāt un elektroniski patapināt digitalizētus analogos un digitālos darbus, piemēram, e-grāmatas, uz tādiem pašiem noteikumiem kā fizisku darbu patapinājumu. Tas ļaus veidot konstruktīvākas sarunas starp bibliotēkām un tiesību īpašniekiem.
2. Strādāt, lai nodrošinātu, ka e-izdevumu platformas funkcionē bibliotēkām, to lietotājiem un autoriem izdevīgā veidā.
3. Papildus autortiesību reformai un tirgus regulējumam atbalstīt tālāku e-grāmatu tirgus dinamikas izpēti un tās ietekmi uz sabiedrības interešu mērķu sasniegšanu. Tā būs noderīga arī plašākai kultūras, izglītības un pētniecības politikas izstrādei.

Aktīva rīcība visās iepriekšminētajās jomās atbalstīs pozitīvu un paliekošu pāreju uz ilgtspējīgu un iekļaujošu e-grāmatu tirgus modeli, kas nodrošinās to potenciālu atbalstīt piekļuvi pētniecībai, izglītībai un kultūrai, tādējādi arī veicinot demokrātiskākas un iekļaujošākas sabiedrības attīstību.

Digital Library Association of Armenia

Belgian Association for Documentation (ABD-BVD)

VVBAD – Flemish Association of Librarians, Archivists and Documentalists

Bulgarian Library and Information Association

Association of Library and Information Professionals of the Czech Republic

Estonian Librarians' Association

Finnish Library Association

German Library Association

Association of Greek Librarians and Information Scientists

Association of Hungarian Librarians

Library Association of Ireland

AIB – Associazione Italiana Biblioteche

The Library Association of Latvia

Lithuanian Librarians Association

UKB – Universiteitsbibliotheek en Nationale Bibliotheek

Polish Librarians Association

Conference of Directors of Academic Libraries of Polish Schools

BAD – Portuguese Association of Librarians, Archivists, Information and Documentation Professionals

Serbian Library Association

Slovenian Public Libraries Association

FESABID – Spanish Federation of Library, Archive and Museum Associations

The Swedish Library Association

Chartered Institute of Library and Information Professionals (CILIP)

EBLIDA – European Bureau of Library, Information and Documentation Associations

EAHIL – European Association for Health Information and Libraries

IFLA